

АМЕРИКАНСКА ТЪРГОВСКА КАМАРА В БЪЛГАРИЯ

Изх. № 200024 / 06.04.2020 г.

**ДО
БОЙКО БОРИСОВ
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ**

**ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ
ЗАМЕСТИК
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ**

**МАРИАНА НИКОЛОВА
ЗАМЕСТИК
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ**

**ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ**

**ДЕНИЦА САЧЕВА
МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА**

**ЕМИЛ КАРАНИКОЛОВ
МИНИСТЪР НА
ИКОНОМИКАТА**

**КОПИЕ:
ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 44-ТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

ОТНОСНО: Предложение за преразглеждане на ПМС № 55 / 30.03.2020 г. за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работодатели за запазване на заетостта на работниците и служителите при извънредното положение

гр. София, 06.04.2020 г.

АМЕРИКАНСКА ТЪРГОВСКА КАМАРА В БЪЛГАРИЯ

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖО И ГОСПОДИН ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-
ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖО И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Във връзка с приетото на 30 март 2020 г. ПМС № 55 за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работодатели с цел запазване на заетостта на работниците и служителите при извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. („Постановлението“, „ПМС55“), както и във връзка с оповестени решения от второ четене в Комисия по правни въпроси и Комисия по бюджета към 44-тото Народно събрание, касаещи обхвата на мерките за подкрепа на работещите, засегнати от икономическите последици в резултат на извънредното положение, обявено на 13.03.2020 г. от Народното събрание, от името на членовете на Американска търговска камара в България се обръщаме към Вас с молба за преразглеждане на текстовете на Постановлението.

В резултат от извършен анализ намираме, че разпоредбите на Постановлението създават предпоставки за **неравно третиране на предприятията, които са негативно засегнати от ограничителните мерки**, наложени вследствие на обявеното извънредно положение. В допълнение, налице е съмнение по отношение постигането на целите на схемата, в случай, че тя продължи да функционира при обявените към настоящия момент условия, а именно запазване на дългосрочна заетост в ключовите сектори, засегнати от кризата и минимизиране на негативните ефекти за икономиката в средносрочен план.

1. Допустимост на работодателите за кандидатстване за изплащане на компенсации по реда на ПМС № 55 от 30 март 2020 г.

Съгласно, чл. 2, ал. 2 на ПМС55, за да бъдат допустими за подпомагане, всички работодатели, с изключение на тези по чл. 1, ал. 1 (търговия на дребно, пътнически сухопътен и въздушен транспорт, хотелиерство и ресторантьорство, прожектиране на филми, туроператорска дейност и дейност на туристически агенти, организация на събития и др.), следва да декларират и съответно докажат намаляване на приходите от продажби с не по-малко от 20 на 100 през месеца, предхождащ подаването на заявлението, или в случай, че работодателят е регистриран след 1 март 2019 г., спрямо усреднените приходи за месеците януари и февруари 2020 г. В тази група работодатели влизат **всички предприятия от редица сектори, вкл. производство и преработваща промишленост, голяма част, от които са и структуроопределящи за икономиката на Република България и големи данъкоплатци**, формиращи сериозен дял от приходната част на държавния бюджет.

Видно от интернет страницата на Агенция по заетостта (АЗ), заявления за подпомагане по схемата ще бъдат приемани в периода 31 март – 21 април 2020 г. Този срок, наред с посочената по-горе разпоредба, води до извода, че всеки, работодател, извън определените по чл. 1, ал. 1 от ПМС 55 сектори, следва да докаже спад в

АМЕРИКАНСКА ТЪРГОВСКА КАМАРА В БЪЛГАРИЯ

приходите за месец март 2020 г., спрямо месец март 2019 г., за да бъде допустим за подпомагане.

Формулировката на разпоредбата на чл. 2, ал. 2, както и определеният от АЗ срок обаче, не отчитат няколко основни особености в дейността на предприятията, които до голяма степен са налице при всички предприятия, осъществяващи дейности в производството, преработващата промишленост или услугите (например софтуер, аутсорсинг и т.н.), а именно:

- Имайки предвид че мерките, ограничаващи разпространението на COVID-19, бяха налагани поетапно в периода след 13 март 2020 г., през март 2020 г. **голяма част от тези предприятия продължиха да осъществяват своята дейност** използвайки налични суровини и материални запаси, снабдяването, с които е по-късно възпрепятствано от наложените в последствие ограничения на свободното движение на стоки.
- Голяма част от **страните в Западна Европа**, които се явяват основни потребители на продукцията на тези предприятия, **започнаха въвеждането на ограничителни мерки с известно закъснение**, спрямо тези, въведени в Република България.
- Дейността на предприятията през месец март 2020 г. е насочена предимно към изпълнение на **поръчки, направени в предходни периоди – януари – февруари 2020 г. и дори по-рано.**

Предвид горепосоченото **март 2020 г. може и да не демонстрира драстичен спад, предвид инерцията от предните месеци, безспорно най-силните икономически за българската икономика.** Това обаче не означава, че бизнесът не е засегнат от негативните ефекти във връзка с обявеното извънредно положение, а само, че тези негативни ефекти ще се материализират на по-късен етап в периода април – юни 2020 г., а най-вероятно, предвид резкият спад на поръчките, и отвъд периода на действие на извънредното положение.

2. Период за изплащане на компенсации

Съгласно чл. 1, ал. 4 от ПМС55, компенсация на работодатели ще бъдат изплащани за периода на действие на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., но за не повече от три месеца. Посочената разпоредба, почива на предположението, че всеки работодател, би бил в състояние да гарантира заетостта на своите служители и да възстанови обичайната си дейност непосредствено и веднага след прекратяване на извънредното положение. Докато подобно предположение, до известна степен би могло да бъде валидно за малки предприятия от сферата на търговията, хотелиерството, ресторантьорството и туризма, то не намира приложение в повечето отрасли, при които възстановяването на дейността и постигането на показатели от преди кризата, би отнело

АМЕРИКАНСКА ТЪРГОВСКА КАМАРА В БЪЛГАРИЯ

значително повече време, поради спецификата на тяхната дейност. Това би важало особено много за **експортно-ориентирания бизнес**, който до голяма степен зависи от задвижването на икономиките на западните ни партньори.

Оттук, налице е сериозен риск от значително увеличаване на безработицата в тези сектори в месеците след прекратяване на извънредното положение и отпадане на мерките за ограничаване разпространението на COVID-19.

В допълнение на казаното дотук, следва да бъдат взети предвид и няколко допълнителни аргумента:

- Налице е безспорна необходимост от подпомагане на секторите по чл. 1, ал. 1 (търговия, туризъм, ресторантьорство и др.), но следва да се отчете факта, че **тяхното съществуване се намира в пряка зависимост от покупателната способност на населението, която от своя страна е до голяма степен повлияна от предприятията в производството, преработващата промишленост и услугите, които предоставят заетост за високо квалифицирани кадри и осигуряват възнаграждения, които в определени случаи са в пъти по-високи от средните за страната.** В този смисъл, приоритизирането на първите, без наличието на ефективни механизми за защита на заетостта във вторите, не би имало положителен ефект върху икономиката в средносрочен и дългосрочен план, а само ще доведе до задълбочаване на проблемите. Малкият бизнес, както и обслужващите сектори имат най-голям интерес от запазване на дългосрочната заетост в структуроопределящите сектори. Обратно, каквито и компенсации да има за тях в краткосрочен план, в средно- и дългосрочен, те пак ще са изложени на риск. Оттук, дотирането на работни места там няма да има ефект.
- Да се създадат механизми за финансова подкрепа на предприятията от семеен тип, за се гарантира тяхното оцеляване. **Тези мерки по отношение на посочените предприятия, както и на предприятията, необхванати от кръга на работодателите, които ще получат компенсации за сметка на фонд „Безработица“, биха могли да включват преотстъпване на корпоративен данък за определен период от време или други данъчни облекчения при спазване на определени критерии – например запазване на съответен % от работните места до края на настоящата календарна година и др.**
- **Действащите разпоредби на ПМС № 55 не отчитат и потенциалният натиск върху държавния бюджет, тъй-като липсва анализ за това какъв би бил ефекта върху социално-осигурителната система, в случай на значително увеличение на безработицата сред**

АМЕРИКАНСКА ТЪРГОВСКА КАМАРА В БЪЛГАРИЯ

високо квалифицираните кадри. Едно от изискванията към кандидатите съгласно проекта на Постановлението е работодателите да не прекратяват трудови правоотношения по чл. 328, ал. 1, т. 1, 2, 3 и 4 от КТ за период съответстващ на периода, за който им се изплащат компенсации.

- Считаме, че този текст следва да отпадне – при реална необходимост от прекратяване на посочените основания поради икономическа невъзможност на работодателя да оцелее, очевидно уволненията се явяват неизбежни.
- В чл. 2, т. 5 от проекта на Постановлението е предвидено, че работодателят следва да запази заетостта на лицата, за които му е предоставена компенсацията. Следователно задължението за запазване на останалите работни места ще обремени допълнително работодателите. Наистина предвидените критерии в проекта не възпрепятстват прекратяването на трудови договори на други основания, но конкретно посочените са тези, до които обективно ще се наложи да прибегнат работодателите при създалата ситуация, съответно, запазването на тези текстове ще създаде предпоставки до незаконосъобразно използване от работодателите на основания за уволнение, различни от посочените, които не са налице, само и единствено, за да запазят правото си на компенсация.

Въз основа на гореизложеното, молим за преразглеждане на схемата за държавна помощ, станала известна като мярка 60-40. Считаме за важно в такива моменти бизнесът да партнира на държавата и с ясното съзнание за натовареността на администрацията предвид необичайната ситуация, изразяваме готовност да съдействаме с нашия експертен потенциал, както и с материали и добри практики.

С УВАЖЕНИЕ,

**ОЛИВИЕ МАРКЕТ
ПРЕЗИДЕНТ
АМЕРИКАНСКА ТЪРГОВСКА
КАМАРА В БЪЛГАРИЯ**